

че в България има сравнително високи равнища на смъртност, което намира израз в по-малка продължителност на живота на населението ѝ. Докато в страните с висока степен на развитие на човешкия потенциал средната продължителност на живота е над 80 години (такива са Швейцария, Швеция, Япония, Исландия, Канада, Франция, Италия и др.), в България тя е 72.6 години (по данни от 2005 г.). В региона на Централна и Източна Европа с по-ниска продължителност на живота са само бившите съветски републики и Румъния. Дори в страни като Албания и Македония хората живеят по-дълго от населението в нашата страна (съответно 76.2 и 73.5 години). Тези факти определят първото измерение на човешкото лишение като най-проблемно за нашата страна и налагат представянето му в индекса с повече от един индикатор.

Вариацията в средната продължителност на живота е свързана с разлики във вероятността за недоживяване до определена възраст. За страни със сравнително висока продължителност на живота на населението като представителна се приема възрастта 60 години. Счита се, че нарастването на вероятността за недоживяване до тази възраст отразява негативни тенденции по отношение на смъртността на съответното население. За страни с по-ниска средна продължителност на живота като гранична се използва възрастта 40 години. В рамките на Европа само в три страни продължителността на живота е под 70 години (Русия, Украйна и Беларус). Степента на вариране в останалите страни е от 71.2 години в Естония до 81.5 години в Исландия. Със стойност на този показател 72.6 години България се нарежда по-скоро сред страните със сравнително ниска средна продължителност на живота. Това оправдава включването и на двата индикатора (вероятност при раждане за недоживяване до възраст 40 години и вероятност при раждане за недоживяване до възраст 60 години) като елементи на първото измерение на човешката бедност.

Висока информативност по отношение на първото измерение на човешката бедност за нашата страна имат индикаторите за заболяемост и инвалидизация на населението. Социалнозначими групи заболявания, с които основно е свързана смъртността в България, са новообразуванията и болестите на органите на кръвообращението. Макар че това е наложила се тенденция в цяла Европа, в нашата страна процесът протича с определени особености. По отношение на заболяемостта от злокачествени новообразувания България не се различава много от страните в Европейския съюз. При средна стойност на стандартизирания коефициент на смъртност² от злокачествени новообразувания за ЕС 183.75, в нашата страна той е 156.53

---

² Чрез стандартизацията се елиминира влиянието на разликите във възрастовата структура на населението на страните, за които се изчислява коефициентът. Това осигурява съпоставимост на получените коефициенти на смъртност.